

5.21 PRACOVNÍ TECHNIKY

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět Pracovní techniky je volitelným předmětem, který je určen pro žáky 8. a 9. ročníku. Jeho časová dotace v obou ročnících je 1 hodina týdně, zpravidla je v praxi vyučován ve dvouhodinovém bloku jedenkrát za 14 dní.

Tento volitelný předmět je úzce spojen s povinným Pracovním vyučováním a stejně jako on přispívá k rozvoji tvořivosti a pracovních schopností žáků, pomáhá formovat schopnost vyjadřovat své pocity ve vztahu k dekorační i praktické tvorbě, pomáhá porozumět dílům jiných osob. Volitelný předmět je však více zaměřen na různorodost pracovních technik s akcentem na netradiční postupy a materiály.

Žáci se v rámci výuky Pracovních technik učí využívat tradiční i netradiční pracovní postupy, netradiční materiály a pomůcky, osvojují si základní pojmy a názvy z dané oblasti. Celkově je kladen důraz na hravost, kreativitu a experiment. Předmět má v podmínkách školy výrazně arteterapeutický a ergoterapeutický charakter. Jednotlivé okruhy činností jsou realizovány v obou ročnících s postupně vzrůstající náročností, v závislosti na možnostech žáků.

Vzdělávací obsah předmětu Pracovní techniky je součástí vzdělávací oblasti **Člověk a svět práce, ale i Umění a kultura**, dotýká se řady vzdělávacích oborů ostatních vzdělávacích oblastí.

Předmět je tvořen následujícími tématy vzdělávacích oborů a tematickými okruhy průřezových témat:

- vzdělávací obor **Pracovní vyučování** – vyjadřovací postupy a prostředky; vnímání, porovnávání a hodnocení tvůrčích činností, prezentace výsledků vlastní tvůrčí činnosti (výběr, třídění)
- průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova** - Rozvoj poznávacích schopností, Sebepoznání a sebepojetí, Komunikace, Psychohygiena, Kreativita, Spolupráce a soutěživost
- průřezové téma **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** – Evropa a svět nás zajímá (poznávání evropského a světového výtvarného umění)
- vzdělávací obor **Informatika** - práce s aplikacemi a webovými stránkami umožňujícími vyhledat návody pracovních postupů

Výuka předmětu je realizována formou praktických činností ve třídě i odborné učebně šití a dílně. Může být oživena ukázkami děl významných umělců z různých oblastí, návštěvami výstav, případně doplněna besedami nebo ukázkou práce v ateliéru. K dosažení stanovených cílů slouží individuální práce, tvorba dvojic, ale i skupinové projekty.

Náměty pro jednotlivé činnosti v Pracovních technikách jsou částečně koncipovány v duchu tradic a zvyků (Tři králové, Masopust, Velikonoce, Pálení čarodějnic, Jízda králů, Dožínky, Posvícení, Sv. Mikuláš, Vánoce.....) Žákům jsou objasněny pojmy, které se váží k jednotlivým ročním obdobím, svátkům, zvykům, tradicím. Toto pojetí vytváří prostor pro realizaci projektového vyučování, kdy dochází k propojení s ostatními vzdělávacími oblastmi a obory.

Výchovné a vzdělávací postupy uplatňované ve vyučovacím předmětu, které směřují k utváření klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- předkládáme žákům dostatek podnětných a srozumitelných materiálů sloužících k motivaci pro vlastní tvorbu nebo k získávání nových informací a znalostí
- vedeme žáky k samostatnému vnímání a pozorování okolního světa
- vytváříme takovou atmosféru ve třídě, která žáky motivuje a dá jim zažít úspěch z vlastní práce
- osvědčuje se metoda názorné výroby jednoho vzorového výrobku (kolektivní práce žáků a učitele)
- používáme a vysvětlujeme nové pojmy, termíny z oblasti pracovních technik
- využíváme porovnávání výsledků tvůrčí práce k poznání vlastních pokroků, problémů
- využíváme slavná výtvarná díla jako zdroj inspirace

Kompetence k řešení problémů

- na základě obeznámení s jednotlivými výtvarnými technikami směřujeme žáky k individuální volbě návrhu na zpracování daného tématu, podporujeme tvořivost
- nabízíme žákům dostatek námětů ke zpracování a umožňujeme jim, s ohledem na jejich věk a dovednosti, výběr z námětů včetně ukázek prací spolužáků
- učíme žáky toleranci a zodpovědnosti prostřednictvím skupinové práce na základě konfrontace s názory ostatních
- vedeme žáky k zamyšlení nad různorodým zpracováním téhož tématu
- zapojováním žáků do práce na výzdobě školy směřujeme žáky k realizaci svých názorů a myšlenek

Kompetence komunikativní

- obohacujeme slovní zásobu žáků o odborné termíny z pracovní oblasti
- vedeme žáky k jasnému, srozumitelnému formulování osobních myšlenek, názorů a pocitů souvisejících s vlastní či cizí tvorbou
- diskuzí probíhající během celého pracovního bloku usměrňujeme sociální vztahy mezi žáky, aby nedocházelo k upřednostňování jedince nebo skupiny, prohlubujeme přátelské vztahy, pomáháme při zapojování nově přichozích spolužáků
- podporujeme prezentaci žáků na veřejnosti formou účasti na výstavách, školních akcích a soutěžích a jejich vyhodnocování

Kompetence sociální a personální

- umožňujeme žákům vyjadřovat a obhajovat své názory, zvolené pracovní postupy
- požadujeme současně vzájemný respekt k názoru ostatních, ohleduplnost
- zadáváme kolektivní výtvarné práce vyžadující spolupráci a kolektivní komunikaci, respekt k názoru druhých
- vedeme žáky k vcítění a k pomoci méně zdatným spolužákům

Kompetence občanské

- vlastním příkladem a korigováním chování žáků během výuky učíme žáky respektovat pravidla slušného chování, řád školy
- seznamujeme žáky s díly nejznámějších českých výtvarníků a usilujeme tak o formování jejich vlasteneckého cítění
- navštěvujeme současné výstavy v regionu
- v rámci návštěv výstav, muzeí a kulturních akcí dbáme na dodržování obecně platných norem slušného chování

Kompetence pracovní

- během pracovních činností učíme žáky osvojovat si pracovní návyky a základní pracovní postupy s různými materiály, nástroji, pomůckami
- učíme je též dodržovat bezpečnostní a hygienická pravidla při práci
- při zadávání práce k žákům přistupujeme s ohledem na individuální schopnosti, úroveň motoriky a dosažené zručnosti, tak, aby pocítili úspěch
- prostřednictvím práce ve skupině rozvíjíme pracovní-komunikační schopnosti
- pozitivně oceňujeme kvalitní a pečlivou práci

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k bezpečnému používání nástrojů, vybavení odborných učeben, dodržování vymezených pravidel, adaptaci na změněné nebo nové pracovní podmínky
- vedeme k osvojení základních pracovních dovedností a návyků

Kompetence digitální

- vedeme žáky k efektivnímu využívání digitálních technologií v souvislosti s pracovními činnostmi
- motivujeme žáky k využívání digitálních zdrojů k osobnostnímu rozvoji, spolupráci a komunikaci v týmu
- prakticky seznamujeme žáky s možnostmi tvorby vlastního digitálního obsahu při realizaci a prezentaci projektů a (týmových) úkolů
- zařazujeme do výuky práci s aplikacemi a webovými stránkami umožňujícími vyhledat návody pracovních postupů